

Sygn. akt. I ACa 348/13

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 3 października 2013 r.

Sąd Apelacyjny w Rzeszowie Wydział I Cywilny w składzie:

<u>Przewodniczący</u>	SSA Dariusz Mazurek
Sędziowie:	SA Marek Klimczak SO del. Małgorzata Moskwa (spraw.)
Protokolant:	st. sekr. sądowy Aleksandra Szubert

po rozpoznaniu w dniu 3 października 2013 r. na rozprawie

sprawy z powództwa (...) **Bank S.A. w W.**

przeciwko **J. S. (1) i H. S. (1)**

o zapłatę

na skutek apelacji powoda

od wyroku Sądu Okręgowego w Krośnie

z dnia 18 kwietnia 2013 r., sygn. akt I C 686/12

o d d a l a apelację.

UZASADNIENIE

Sąd Okręgowy w Krośnie wyrokiem z dnia 18 kwietnia 2013r. oddalił powództwo (...) Bank S.A. w W. o zapłatę solidarnie od pozwanych H. S. (2) i J. S. (2) kwoty 240 000zł z ustawowymi odsetkami oraz kosztami procesu.

Rozstrzygnięcie powyższe zapadło przy ustaleniu przez Sąd Okręgowy, że strony zawarły w dniu 22 grudnia 1999r. umowę o kredyt w rachunku bieżącym, oznaczony nr (...), w której ustalono limit kredytowy w wysokości 50 000zł, wpisując w § 5 tej umowy jako zabezpieczenie między innymi hipotekę kaucyjną.

W dniu 9 marca 2000r. strony zawarły aneks (...) do powyższej umowy, podwyższając limit kredytowy do kwoty 100 000zł, a w dniu 15 grudnia 2000r. aneks (...), na mocy, którego podwyższono limit kredytowy do kwoty 200 000zł.

Sąd II instancji ustalił następnie, że umowę tę strona powodowa wypowiedział w dniu 29 czerwca 2001r.

W ślad za wskazaniem Sądu Apelacyjnego, odnoszącymi się do postępowania zażaleniowego i dostrzeżonej w tym postępowaniu rozbieżności wyciągu bankowego, zalegającego w sprawie IC 25/06, obejmującego kwotę 484 967 zł i

wyciągu dołączonego w kserokopii do niniejszej sprawy, gdzie oznaczono kwotę 293 827 zł, Sąd Okręgowy uznał, że nie zachodzi tożsamość roszczenia i stąd zarzut powagi rzeczy osądzonej nie jest nietrafny.

Analizując podstawę prawną wyroku, Sąd I instancji wskazał na nieoznaczenie przez powoda zakresu dochodzonej w sprawie należności.

Nie podzielił zarzutu przedawnienia, powołując się na brzmienie art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece.

Uznał także, że dołączona do pozwu kserokopia protokołu badania księgi wieczystej nie może stanowić dowodu i stać się podstawą ustaleń Sądu.

Dla uzasadnienia orzeczenia o kosztach procesu, Sąd Okręgowy powołał art. 98 kpc.

Od powyższego wyroku apelację wniósł powód, domagając się zmiany zaskarżonego wyroku i zasądzenia na swoją rzecz żądanej należności, zgodnie z treścią pozwu oraz solidarnie od pozwanych kosztów procesu.

Formułując swe zarzuty w uzasadnieniu apelacji, powód podniósł, że do pozwu dołączył wydruk z Podsystemu Dostępu do Centralnej Bazy Danych Ksiąg Wieczystych, wykazujący na istnienie wpisu hipotecznego.

W przekonaniu apelującego, wystarczającymi dowodami w sprawie, potwierdzającymi istnienie wpisu hipotecznego, jest wyciąg z ksiąg banku, w oryginale, stanowiący dokument urzędowy.

Powód naprowadził również, że skoro hipoteka jest prawem akcesoryjnym, istniejącym o ile istnieje wierzytelność, to wobec nie kwestionowania przez pozwanych przedmiotowej wierzytelności, brak jest podstaw do oddalenia roszczenia powoda.

Skarżący, zarzucił nadto, że Sąd Okręgowy w Nowym Sączu wydał nakaz zapłaty przeciwko stronie powodowej, co do zapłaty tej samej, dochodzonej w niniejszym postępowaniu wierzytelności, w zakresie kwoty 165 000 zł, zabezpieczonej dwoma wpisami hipotecznymi.

Sąd Apelacyjny ustalił i rozważył, co następuje:

Opisane wyżej ustalenia faktyczne poczynione przez Sąd Okręgowy, Sąd Apelacyjny przyjął za własne.

Niewątpliwie, strona powodowa mało precyzyjnie określała swoje żądanie w toku procesu. Jednakże ostatecznie w świetle treści argumentacji zawartej w uzasadnieniu zażalenia (k- 111), treści pisma procesowego z dnia 30 maja 2012r. (-k-142) oraz z dnia 19 grudnia 2012r. (k-160), nie budzi wątpliwości, że powód dochodzi należności w wysokości 240 000 zł, wynikającej z aneksu nr(...), zabezpieczonej hipoteką, ujawnioną w Księdze Wieczystej Nr(...), natomiast zasądzone w sprawie o sygnaturze IC 25/06 roszczenia związane są z dwoma innymi hipotekami, ujawnionymi w Księgach Wieczystych Nr (...) na kwoty 90 000 zł i 75 000 zł.

Przedmiotem rozpoznania w niniejszej sprawie jest zatem roszczenie oparte na odpowiedzialności rzeczowej pozwanych, wynikające z ustanowionej hipoteki kaucyjnej na kwotę 240 000 zł na nieruchomości stanowiącej własność pozwanych, co potwierdza poświadczenie hipoteczne z KW Nr (...) (k- 198/2).

Jakkolwiek dochodzone roszczenie dotyczy tych samych stron procesu i jest wywodzone z tej samej umowy kredytu, oznaczonej nr (...), to jednak zarzut powagi rzeczy osądzonej jest nieuzasadniony, gdyż w sprawie IC 25/06 powód dochodził części wierzytelności z tytułu niespłaconego kredytu, zabezpieczonej dwoma hipotekami, pierwszej do kwoty 90 000zł i drugiej do kwoty 75 000 zł. W postępowaniu tym w ramach zgłoszonej podstawy faktycznej, przywołując Wyciąg z Ksiąg Banku z dnia 28 grudnia 2005r. powód określił swoją wierzytelność z tytułu umowy na kwotę 494 967,88 zł (k- 65 akt IC 25/06 Sądu Okręgowego w Nowym Sączu), żądając zasądzenia kwoty 165 000 zł i w takim zakresie Sad powództwo uwzględnił.

Natomiast w niniejszym postępowaniu swoją wierzytelność z umowy powód określa na kwotę 293 827, 71 zł, w tym kwotę 84 404,18 zł z tytułu należności głównej, powołując się na Wyciąg z Ksiąg Banku z dnia 4 listopada 2010r. (k-3), dochodząc jej w wysokości do kwoty 240 000 zł zabezpieczonej hipoteką kaucyjną.

Wobec tak ukształtowanego powództwa, pozwany H. S. (1) zajął stanowisko w piśmie z dnia 2 października 2011r. zaprzeczając twierdzeniom zawartym w pozwie, natomiast pozwana J. S. (3), reprezentowana przez kuratora procesowego, w odpowiedzi na pozew i piśmie z dnia 13 lutego 2013r., obok podniesionego zarzutu przedawnienia roszczenia, nie złożyła oświadczenia, które można by zinterpretować, jako przyznanie faktów, w rozumieniu art. 229 kpc.

W tej sytuacji nie można podzielić zarzutów apelującego, że pozwani nie kwestionowali istnienia przedmiotowej wierzytelności.

Oznacza, to, że roszczenie dochodzone w pozwie winno być udowodnione przez powoda, zgodnie z art. 6 kc. Przepis ten stanowi, że ciężar udowodnienia faktu spoczywa na tej osobie, która z faktu tego wywodzi skutki prawne.

Wbrew twierdzeniom apelacji, powód do pozwu nie dołączył wydruku z Centralnej Bazy Danych Ksiąg Wieczystych, lecz jedynie dokument prywatny w postaci kserokopii notatki, sporządzonej przez pracownika powoda, określonej mianem protokołu z badania księgi wieczystej z dnia 8 marca 2006r. i jak wynika z oznaczenia badanej księgi wieczystej, badanie to obejmował księgę przed jej migracją. Z uwagi jednak na dołączenie do pisemnej apelacji Odpisu zwykłego księgi wieczystej, według stanu na dzień 17 maja 2013r., (k- 196 – 202) bezprzedmiotowe stają się rozważania zarzutów apelacyjnych, co do znaczenia dowodowego kserokopii dokumentów. Dokument ten potwierdza przysługującą powodowi hipotekę umowną kaucyjną na sumę 240 000 zł, obciążającą nieruchomości, stanowiącą własność pozwanych, oznaczoną jako działka nr (...), położoną w Ś., zabezpieczającą kredyt w kwocie 200 000 zł udzielony J. S. (1), podlegający spłacie do dnia 14 grudnia 2001r. z określonym oprocentowaniem zmiennym, co przy uwzględnieniu treści Aneksu Nr (...) (k-16) wskazuje na to, że hipoteka ta zabezpiecza kredyt z rachunku bieżącego nr (...) z limitem do wysokości 200 000 zł.

Opisane i powoływane przez apelującego ustanowienie i wpisanie do księgi wieczystej hipoteki kaucyjnej nie jest dowodem, że pozwani są dłużnikami powoda na kwotę 240 000 zł (w wysokości wpisanej hipoteki).

Powód nie może skutecznie powoływać się na opisany wyżej wpis hipoteki w celu udowodnienia wierzytelności zabezpieczonej.

Z faktu, że wierzytelność jest zabezpieczona hipoteką kaucyjną nie wynika, że wierzytelność istnieje.

Potwierdził to Sąd Najwyższy w postanowieniu z dnia 21 grudnia 2007 r., II CSK 547/07, LEX nr 817513, orzekając, że hipoteka kaucyjna nie zaświadcza o istnieniu wierzytelności.

Taka ocena skutków ustanowienia i wpisania w księgę wieczystą hipoteki kaucyjnej znajduje uzasadnienie w art. 105 ustawy o księgach wieczystych i hipotece z dnia 6 lipca 1982r., który stanowił, że wierzyciel nie może powoływać się na wpis hipoteki kaucyjnej w celu udowodnienia wierzytelności zabezpieczonej.

Cele i funkcje hipoteki kaucyjnej określał także art. 102 i 104 cytowanej wyżej ustawy, wskazując, że wierzytelności o wysokości nieustalonej mogą być zabezpieczone hipoteką kaucyjną do oznaczonej sumy najwyższej, przy czym może ona w szczególności zabezpieczać istniejące lub mogące powstać wierzytelności z określonego stosunku prawnego albo roszczenia związane z wierzytelnością	
---	--

hipoteczną, lecz nieobjęte z mocy ustawy hipoteką zwykłą oraz odsetki oraz koszty postępowania mieszczące się w sumie wymienionej we wpisie hipoteki.

Przepisy te stosuje się do ustanowionej przed wejściem w życie hipoteki kaucyjnej, z mocy art. 10 ust. 2 zd. 2 ustawy z dnia 26 czerwca 2009r. o zmianie ustawy o księgach wieczystych i hipotece oraz niektórych innych ustaw (Dz.U.2009.131.1075).

Odnosząc się natomiast do wskazywanego w apelacji dowodu z Wyciągu z Ksiąg Bankowych z dnia 4 listopada 2010r. (k- 3) należy zauważyć, że nie ma on mocy dokumentu urzędowego dla potrzeb niniejszego postępowania.

Po nowelizacji ustawy prawo bankowe, na podstawie ustawy z dnia 19 kwietnia 2013r. o zmianie ustawy - Prawo bankowe oraz ustawy o funduszach inwestycyjnych (Dz.U.2013.777), zgodnie z art. 1 tej ustawy dodano art. 95 ust. 1 a w brzmieniu: "Moc prawna dokumentów urzędowych, o której mowa w ust. 1, nie obowiązuje w odniesieniu do dokumentów wymienionych w tym przepisie w postępowaniu cywilnym".

Cytowana ustawa weszła w życie po upływie 14 dni od dnia ogłoszenia, co miało miejsce w dniu 5 lipca 2013r., a skoro opisana zmiana dotyczy przepisów z obszaru prawa procesowego, to przepis ten obowiązuje dla oceny czynności procesowych podejmowanych po jego wejściu w życie. Stąd też Sąd Apelacyjny jest zobowiązany dokonać oceny Wyciągu z Ksiąg Bankowych z dnia 4 listopada 2010r. w oparciu o art. 95 ust. 1a ustawy – Prawo bankowe.

Mając powyższe na uwadze, przyjąć należy, że przedstawiony przez powoda Wyciąg z Ksiąg Bankowych nie potwierdza istnienia wierzytelności. Dokument ten ma cechy dokumentu prywatnego dla potrzeb niniejszego postępowania, a to w świetle art. 245 kpc oznacza, że dowodzi tylko tego, że osoba, która go podpisała złożyła oświadczenie zawarte w tym dokumencie.

Wydaje się, że można podjąć dyskusję, co do szerszego nieco znaczenia takiego dowodu w postępowaniu cywilnym (choćby z uwagi na decyzję ustawodawcy

o specjalnym znaczeniu tego dokumentu dla potrzeb postępowania nakazowego według 485 § 3 kpc). Jednakże w niniejszej sprawie, nawet gdyby oceniać ten dowód pomocniczo, obok umowy łączącej strony z dnia 22 grudnia 1999r., dwukrotnie aneksowanej, w tym aneksem z dnia z dnia 15 grudnia 2000r., to nie sposób poczynić na tym materiale dowodowym ustaleń, co do wysokości zobowiązania pozwanych wobec powoda. Dla przykładu wyciąg powołuje się na wysokość odsetek karnych w wysokości 1,5 krotności stopy kredytu lombardowego minus 1 punkt procentowy (k-3), a w umowie oprocentowanie jest wskazane jako zmienne.

W zakresie podniesionego przez pozwanego zarzutu przedawnienia roszczenia, zważyć należy na art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece, który stanowi, że przedawnienie wierzytelności zabezpieczonej hipoteką nie narusza uprawnień wierzyciela hipotecznego do uzyskania zaspokojenia z nieruchomości obciążonej. W zdaniu drugim tego przepisu, stwierdza się, że przepisu tego nie stosuje się do roszczeń o świadczenia uboczne. Z art. 104 cytowanej wyżej ustawy, obowiązującego dla hipoteki kaucyjnej wpisanej przed wejściem w życie przepisów nowelizujących wynika wyłączenie wobec hipoteki kaucyjnej ograniczenia ze zdania drugiego art. 77 ustawy o księgach wieczystych i hipotece (zob. wyrok Sądu Najwyższego z dnia 2 marca 2012r., II CSK 282/11, LEX nr 1215166).

Skoro powództwo w niniejszej sprawie oparto na odpowiedzialności rzeczowej pozwanych, to przedawnienie roszczeń na podstawie art. 117 kc, nie wyłącza odpowiedzialności rzeczowej, ograniczonej, zgodnie z art. 319 kpc do obciążonej nieruchomości.

Z tych względów, Sąd Apelacyjny oddalił apelację powoda, jako bezzasadną, na podstawie art. 385 kpc.